

ΗΡΑΚΛΗΣ ΠΑΛΗΑΣ

Πρόταση αξιολόγησης της Μ.Ε.Α.Ε ενός τριτοβάθμιου ιδρύματος ΑεξΑΕ

Εργασία στη ΘΕ «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» του ΕΑΠ

Αθήνα 2012

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ. 2
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΘΕΜΑΤΩΝ	
Πρόταση αξιολόγησης της Μ.Ε.Α.Ε ενός τριτοβάθμιου ιδρύματος ΑεξΑΕ	σελ. 2
Α. Το θεωρητικό πλαίσιο αξιολόγησης ενός ανοικτού πανεπιστημίου	σελ. 2
Β. Σκοπός και αντικειμενικοί στόχοι της αξιολόγησης	σελ. 3
Γ. Αντικείμενα αξιολόγησής, άξονες και κριτήρια	σελ. 4
Δ. Μεθοδολογική προσέγγιση με την οποία θα διεξαχθεί η αξιολόγηση.....	σελ. 6
Ε. Πηγές και μέσα συλλογής δεδομένων	σελ. 6
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	σελ. 6
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	σελ. 8

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην εργασία αυτή, στα πλαίσια της ΘΕ ΕΚΠ 65 «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» του ΕΑΠ, αφού μελετήσουμε και αξιολογήσουμε το σύστημα αξιολόγησης που εφαρμόζει με τη Μονάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης και Επιμόρφωσης (Μ.Ε.Α.Ε.) το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, θα εξετάσουμε αν με βάση τις θεωρίες και τις αρχές της αξιολόγησης, το σύστημα αυτό ανταποκρίνεται στο ρόλο που πρέπει να έχει στην ανάπτυξη ενός Τριτοβάθμιου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Α και εξ Α Ε.

Στην έρευνά αυτή θα εστιάσουμε στη διαδικασία που το συγκεκριμένο σύστημα αξιολόγησης εφαρμόζει, σύμφωνα με τα στοιχεία που υπάρχουν στην ιστοσελίδα της Μ.Ε.Α.Ε. του παραπάνω Πανεπιστημίου (<http://meae.eap.gr/index.php/el/operation>). Σκοπός μας είναι να διαπιστώσουμε αν και κατά πόσο η ΜΕΑΕΑ ανταποκρίνεται στο στόχο της που είναι να συμβάλει στην συνεχή βελτίωση ποιότητας της εκπαίδευσης που προσφέρει ένα ΑεξΑΕ σύστημα, όπως είναι το ΕΑΠ.

Στη συνέχεια θα σχεδιάσουμε και θα αναπτύξουμε τη δική μας πρόταση αξιολόγησης της ΜΕΑΕΑ ενός Ανοικτού Πανεπιστημίου. Θα παρουσιάσουμε το σκοπό, τους αντικειμενικούς στόχους και το θεωρητικό πλαίσιο λειτουργίας της Μονάδας, τον τρόπο της μεθοδολογικής προσέγγισης, τους άξονες, τα κριτήρια, τις πηγές και τα μέσα συλλογής δεδομένων.

Πρόταση αξιολόγησης της Μ.Ε.Α.Ε ενός τριτοβάθμιου ιδρύματος ΑεξΑΕ

Α. Το θεωρητικό πλαίσιο αξιολόγησης ενός ανοικτού πανεπιστημίου, όπως το ΕΑΠ

«Η αξιολόγηση μπορεί να οριστεί ως μια διαδικασία μέσα από την οποία η ιεραρχία της εκπαίδευσης λαμβάνει τις απαραίτητες πληροφορίες που θα τη βοηθήσουν στη λήψη αποφάσεων σχετικά με το έργο που επιτελείται στις εκπαιδευτικές μονάδες». Επίσης «η εκπαιδευτική αξιολόγηση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη βελτίωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων» (Σαΐτη, 2008, σελ. 5)

Το ίδιο ισχύει και για τα ανοικτά και εξ αποστάσεως συστήματα εκπαίδευσης, όπου η αξιολόγηση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της λειτουργίας τους, όπως εξάλλου συμβαίνει σε όλα τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Στην παρούσα οικονομική κρίση είναι ακόμη πιο επιτακτική η ανάγκη της σωστής διαχείρισης και απόδοσης των πόρων που επενδύονται στην εκπαίδευση,

προκειμένου τα εκπαιδευτικά ιδρύματα συνεχώς να βελτιώνονται και να αναπτύσσονται έτσι ώστε να έχουν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα από τη λειτουργία τους.

Ένα σύστημα ΑεξΑΕ, όπως είναι και το Ε.Α.Π., που αποτελεί καινοτομία για τα ελληνικά εκπαιδευτικά δεδομένα στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση και σταδιακά εδραιώνει την παρουσία του και την ανάγκη ύπαρξής του, επιβάλλεται να αποδείξει την ποιότητα σπουδών που παρέχει. Με τον τρόπο αυτό θα καταξιωθεί στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ισάξια με το παραδοσιακό Πανεπιστήμιο. Εξάλλου η ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας διευκολύνει την απαίτηση για συνεχή αξιολόγηση του συγκεκριμένου συστήματος εκπαίδευσης.

Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως είναι και το ΕΑΠ, έχουν ιδρύσει τη Μονάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης. Σκοπός της λειτουργίας, για το θεσμοθετημένο αυτό όργανο του ιδρύματος, είναι να διεκπεραιώνει το έργο της εσωτερικής αξιολόγησης με διάφορα μέσα, σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας. Στη συνέχεια της εργασίας μας, θα αναπτύξουμε τη δική μας πρόταση για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της Μ.Ε.Α.Ε, σε ένα σύστημα Α και εξ ΑΕ, όπως είναι και το ΕΑΠ.

Β. Σκοπός και αντικειμενικοί στόχοι της αξιολόγησης

Η αξιολόγηση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του σχεδιασμού της οργάνωσης, της ανάπτυξης και της εφαρμογής κάθε μορφής εκπαίδευσης την οποία αξιολογεί. Στο ΕΑΠ, με το Ν.2552/97, ιδρύθηκε η Μονάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης και Επιμόρφωσης (Μ.Ε.Α.Ε.). *«Βασικός της στόχος είναι να συμβάλλει στην αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών του Ε.Α.Π. μέσω των εργασιών που διεκπεραιώνει καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους»* (ΕΑΠ 2012.) Τη Μονάδα αυτή, ενός Α και εξ ΕΑ ιδρύματος, στη συνέχεια της εργασίας μας θα την αναφέρουμε ως Μ.Ε.Α.Ε.

Τα αντικείμενα και οι αντικειμενικοί στόχοι που αξιολογεί η Μ.Ε.Α.Ε. του ΕΑΠ, όπως καθορίζονται από το άρθρο 8 του Ν.2552/97 αφορούν: τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης που παρέχει το πανεπιστήμιο, την αξιολόγηση του τρόπου διδασκαλίας και του εκπαιδευτικού υλικού των Θ.Ε. καθώς και τις διοικητικές υπηρεσίες που παρέχει στους σπουδαστές. Επίσης γίνεται λόγος για τον τρόπο που βοηθά να ενταχθούν οι απόφοιτοι στην αγορά εργασίας, και στο σχεδιασμό της επιμόρφωσης του διδακτικού προσωπικού.

Όπως συμβαίνει σε όλα τα συστήματα Α και εξ ΕΑ, ανάμεσα στους αντικειμενικούς στόχους που αξιολογεί μια Μ.Ε.Α.Ε. περιλαμβάνονται ο σχεδιασμός, η οργάνωση, το διδακτικό

προσωπικό, η λειτουργία και τα αποτελέσματα της εκπαιδευτικής πράξης και της πολιτικής του οργανισμού. Όλοι δηλαδή οι παράγοντες που προσδιορίζουν ένα ανοικτό σύστημα εκπαίδευσης και καθορίζουν την ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου.

Τα αντικείμενα οι άξονες και τα κριτήρια, βάση των οποίων αξιολογούνται οι παραπάνω στόχοι σε μια Μ.Ε.Α.Ε. ενός Ανοιχτού Πανεπιστημίου, όπως είναι το ΕΑΠ, προτείνουμε, να είναι περισσότερο διευρυμένα, σε σχέση με αυτά που αναφέραμε στην Μ.Ε.Α.Ε του ΕΑΠ, αφού «τα αντικείμενα αξιολόγησης προσδιορίζουν αυτό που αξιολογείται» (Μακράκης 1998,1999, σελ 253). Σύμφωνα με τον ίδιο, πρέπει στα αντικείμενα να συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, ο βαθμός υλοποίησης των στόχων του προγράμματος, οι ευκαιρίες πρόσβασης και συμμετοχής, η αποπεράτωση και η εγκατάλειψη των σπουδών, τα αποτελέσματα σε σχέση με τους διαθέσιμους πόρους, η υποστήριξη του εκπαιδευτικού έργου, η αποτελεσματικότητα των μεθόδων διδασκαλίας, οι αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών.

Κατά το σχεδιασμό μιας εκπαιδευτικής αξιολόγησης πρέπει πάντοτε να λαμβάνουμε υπόψη και τη χρηματοδότηση που υπάρχει για αυτήν, έτσι ώστε στην εφαρμογή της να μπορούμε έχουμε τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα με το λιγότερο κόστος. Με κατεύθυνση τα δύο αυτά κριτήρια επιλέγουμε τους αντικειμενικούς στόχους ως προς τους οποίους θα αξιολογήσουμε τα αντικείμενα που αποτελούν τα βασικά μέρη στις δομές ενός ανοικτού πανεπιστημίου.

Γ. Αντικείμενα αξιολόγησής, άξονες και κριτήρια

Με την επιλογή των αντικείμενων αξιολόγησης θα ορίσουμε και τους άξονες, πάνω στους οποίους θα κινηθεί η αξιολόγηση. Για κάθε έναν από τους άξονες θα επιλέξουμε τα λεπτομερή κριτήρια που θα είναι και οι μετρήσιμες μεταβλητές οι οποίες θα μετρηθούν ποσοτικά και ποιοτικά προκειμένου θα γίνει η τελική εκτίμηση των αποτελεσμάτων και των στόχων που θέσαμε στο σχεδιασμό της αξιολόγησης:

1. Το Διδακτικό προσωπικό αποτελεί σύμφωνα με τον Ματραλή (1998,1999) έναν από τους σημαντικότερους συντελεστές που επηρεάζουν και καθορίζουν την ποιότητα σπουδών σε ένα ανοικτό πανεπιστήμιο, όπως δείχνουν πολλές μελέτες. Η αξιολόγηση του διδακτικού έργου αφορά «στην αποτίμηση της ποιότητας του έργου του εκπαιδευτικού» (ΥΠΑΙΘΠΑ,2012). Η αξιολόγηση των αντικειμενικών στόχων του έργου των Διδασκόντων «αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας της προσφερόμενης εκπαίδευσης» (ΕΑΠ, 2012)

Άξονες αξιολόγησης:

α) Ρόλος συμβούλου καθηγητή στις ΟΣΣ: κριτήρια: 1) είναι σημαντική η συμμετοχή σας; στις ΟΣΣ 2) υπάρχει θετικό κλίμα; 3) καλύπτονται οι προσδοκίες σας; 4) κατανοείτε την παρουσίαση; 5) υπάρχει ανατροφοδότηση μετά την ΟΣΣ;

β) Συμβολή καθηγητή στις γραπτές εργασίες: κριτήρια 1) αποστέλλει επαρκές υποστηρικτικό υλικό για ανατροφοδότηση; 2) ανταποκρίνεται στα ερωτήματά σας; 3) υπάρχει αλληλογραφία με τον καθηγητή; 4) απαντά στο τηλέφωνο; 5) βαθμολογήστε, από 1 έως 4 την εμπιστοσύνη σας στον καθηγητή σας

2 Το εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο αποτελεί το βασικό μέσο για τη μελέτη και την ανατροφοδότηση των σπουδαστών σε ένα ΑεξΑΕ σύστημα εκπαίδευσης.

Άξονες αξιολόγησης :

α) εκπαιδευτικό πακέτο φοιτητών: κριτήρια 1) έρχεται έγκαιρα στο φοιτητή; 2) είναι πλήρες κατά την παραλαβή; 3) καλύπτει τις βασικές γνώσεις ανά ΘΕ; 4) παρέχει επίκαιρη γνώση; 5) είναι καλή η ποιότητα των εντύπων;

β) ηλεκτρονικό εκπαιδευτικό υλικό: κριτήρια 1) είναι εύκολη η πρόσβαση; 2) είναι επαρκής η αποστολή υλικού; 3) Τα αρχεία ανοίγουν για ανάγνωση; 4) υπάρχει δυνατότητα αποθήκευσης; 5) Το υλικό είναι συμβατό με τη ΘΕ;

γ) ψηφιακή βιβλιοθήκη: κριτήρια 1) έχετε πρόσβαση; 2) την αξιοποιείται; αν ναι 3) βρήκατε τίτλους που αναζητήσατε; 4) ανοίγουν τα αρχεία; 5) βαθμολογήστε το εκπαιδευτικό της υλικό.

3) Η αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην υλοποίηση της εκπαιδευτικής διεργασίας. Σε αυτή την ενότητα στόχος μας είναι να αξιολογήσουμε ότι έχει σχέση με το σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τον τρόπο που αυτά υλοποιούνται και γενικότερα τα αποτελέσματα από την εφαρμογή τους.

Άξονες για αυτό τον αντικειμενικό στόχο:

α) **Η επάρκεια** των προγραμμάτων από τους σπουδαστές: κριτήρια 1) ανταμείφθηκαν οι προσδοκίες σας; 2) εντυπώσεις θετικές ή αρνητικές; 3) προτάσεις βελτίωσης 4) πώς κρίνετε το περιεχόμενο; 5) θα παρακολουθούσατε ένα νέο πρόγραμμα σπουδών;

β) **η χρησιμότητα**: κριτήρια: 1) συντέλεσαν οι σπουδές στην επαγγελματική σας ανάπτυξη; 2) οι νέες γνώσεις σας ήταν χρήσιμες; 3) αποκτήσατε νέες δεξιότητες; 4) καλύφθηκε με επάρκεια το πρόγραμμα; 5) δικές σας προτάσεις για βελτίωση

Δ. Μεθοδολογική προσέγγιση με την οποία θα διεξαχθεί η αξιολόγηση

Η αξιολόγησή μας θα πραγματοποιηθεί με βάση τους αντικειμενικούς στόχους που έχουμε επιλέξει και τον τρόπο που αναφέραμε και θα κινηθεί στους άξονες που έχουμε ορίσει. Οι μετρήσεις, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά θα γίνουν στα λεπτομερή τους κριτήρια, με μετρήσιμες μεταβλητές

E. Πηγές και μέσα συλλογής δεδομένων

Η συλλογή δεδομένων θα γίνει από τους σπουδαστές οι οποίοι αποτελούν την σπουδαιότερη πηγή δεδομένων και από το διδακτικό προσωπικό. Θα γίνεται με συμπλήρωση ερωτηματολογίων τα οποία θα απαντώνται και θα υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Το δείγμα θα είναι, κατά το δυνατόν, περισσότερο αντιπροσωπευτικό προκειμένου να είναι πιο αξιόπιστα τα αποτελέσματα της αξιολόγησης. Για τη συλλογή δεδομένων, σε όσες περιπτώσεις κρίνουμε ότι είναι απαραίτητο, θα χρησιμοποιούμε επιπρόσθετα τη συνέντευξη και την παρατήρηση, ως μέσον. Οι ερωτήσεις θα είναι ανοικτού και κλειστού τύπου, προκειμένου να καλύπτουν τόσο την διαμορφωτική όσο και την συνολική αξιολόγηση που θα εφαρμόσουμε.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Στην πρόταση αξιολόγησης ενός ανοικτού συστήματος Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, που αναπτύξαμε σε αυτή την εργασία, θεωρούμε ότι καθοριστικός παράγοντας για τα αποτελέσματά της είναι το θεωρητικό πλαίσιο μέσα στο οποίο που αυτή κινείται. Η αξιολόγηση σε ένα Α εξ ΑΕ, πρέπει να λαμβάνει υπόψη και την κοινωνική πραγματικότητα, αφού «*η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων σπουδών εξαρτάται από τη θεώρηση των συστατικών μερών που αποτελείται με έμφαση στην αλληλεξάρτησή τους με τους εξωτερικούς παράγοντες που τα επηρεάζουν*» (Μακράκης 1998,1999, σελ 261). Τα αντικείμενα αξιολόγησης που αναφέραμε

μπορούν να είναι περισσότερο διευρυμένα για να καλύπτουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερο φάσμα. Το ίδιο ισχύει και με τους στόχους των αντικειμένων που θα αξιολογηθούν. Μόνο έτσι τα αποτελέσματα της αξιολόγησης θα μπορέσουν να αξιοποιηθούν σωστά για τη βελτίωση των εσωτερικών και εξωτερικών παραγόντων, που αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και καθορίζουν ένα Σύστημα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Βεργίδης, Δ., & Λιοναράκης Α., & Λυκουργιώτης Α., & Μακράκης Β., & Ματράλης Χ. (1998,1999). Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση, Θεσμοί και λειτουργίες, στο: Μακράκης Β. τομ. Α', *Αξιολόγηση Συστημάτων Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης*, (σελ. 245 – 302) Πάτρα: ΕΑΠ

ΕΑΠ. *Ο Ιδρυτικός Νόμος 2552/1997 με τις τροποποιήσεις του*. Ανάκτηση 12/12/2012 από World Wide Web: http://media.eap.gr/images/stories/pdf/n2552_13_01_10_F12827.pdf

ΜΕΑΕ του ΕΑΠ. *Μονάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης και Επιμόρφωσης*. Ανακτήθηκε στις 11/12/2012 από World Wide Web: <http://meae.eap.gr/index.php>

Ομάδα εργασίας ΥΠΑΙΘΠΑ (2012). *Πρόταση για ένα σύστημα αξιολόγησης της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου*. Ανάκτηση 10/12/2012, από World Wide Web http://www.minedu.gov.gr/publications/docs2012/121112_protasi_omadas_ergasias.pdf

Σαΐτη, Α. (2008). *Περίληψη επιμορφωτικού υλικού για το μάθημα «εκπαιδευτική αξιολόγηση»*. *Επιμόρφωση εκπαιδευτικών του ΟΑΕΔ*. ΑΘΗΝΑ: ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ. Ανακτήθηκε στις 11/12/2012 από World Wide Web http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3707/1099_02_oaed_summary_enotita11_v01.pdf